

Riigikogu rahanduskomisjon
Lossi plats 1a
15165 Tallinn

Teie 09.05.2017 nr 1-1/13-456/1
Meie 25.05.2017 nr 4/140

Ettepanekud riigieelarve seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Mihhail Stalnuhhin

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) esitab käesolevaga oma ettepaneku koos selgitustega riigieelarve seaduse muutmise seaduse eelnõu 456 SE (edaspidi: Eelnõu) kohta.

Kehtiva riigieelarve seaduse § 6 sätestab reegli, et riigieelarve tuleb koostada selliselt, et valitsemissektori struktuurne eelarvepositsioon on riigi rahandusproгноosi arvestades tasakaalus või ülejäägis. Eelnõu § 1 punktiga 2 soovitakse aga nimetatud sätet täiendada, lubades varasemate aastate struktuursete eelarveülejääkide korral järgnevate aastate eelarvete koostamist kuni samaväärses, kuid mitte suuremas struktuurses puudujäägis kui 0,5% SKPst. Eelnõu kohaselt saab sättega loodavat võimalust kasutada juba alates 2018. aasta 1. jaanuarist.

Kaubanduskoda on eelnimetatud muudatuse vastu. Kavandatav muudatus annab võimaluse viia eelarve defitsiiti juhul, kui varasemalt on olnud ülejääk, seadmata sellele muid tingimusi. See tähendab, et valitsus saab sätet vabalt kasutada ilma, et see oleks tegelikkuses vajalik või pikemas perspektiivis põhjendatud. Leiame, et selline lähenemine ei arvesta ega kaitse võimalike tulevaste majanduslike probleemide eest. Meie hinnangul tuleks varasemaid sääste kulutada ajal, mil see tegelikult vajalik on. Teisisõnu peaks eelarve puudujääk olema suunatud eelkõige majanduse ergutamiseks just halvematel aegadel. Samas leiame, et praegu see vajalik ei ole ning varasemaid sääste tuleks pigem hoida tulevikus tõenäoliselt aset leidvate probleemide lahendamiseks.

Seda, et praegune majanduslik olukord ei vaja stimuleerimist, on väljendanud näiteks Eesti Pank ning ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimusel valminud ülevaates hindasid Eesti Konjunktuuriinstituudi eksperdid Eesti majanduse üldolukorra rahuldavaks, ennustades järgnevatel aastatel majanduskasvu kiirenemist. Seega praegu ei ole majandusseis selline, et vajaks riigieelarvest lisaturgutust.

Lisaks juhime tähelepanu sellele, et teatavasti on praegusel ajal palgakasv tootlikkusest märksa kiirem ning ettevõtete kasumid on vähenenud. Majanduse elavdamine eelarvepuudujäägiga võib palgatõusu veelgi kiirendada ning kasumid



kahanevad veelgi. See omakorda tähendab aga vähem investeringuid, mis võib Eesti majanduse pikemaajalist kasvuvõimekust kahjustada. Ka nõudluse turgutamine riigieelarve struktuurse puudujäägi arvelt ei pruugi olla mõistlik, kuna võib viia tööturu veel rohkem tasakaalust välja.

Tuleb arvestada, et tulevikus võib ette tulla majanduslikult halvemaid aegu, mil on riigipoolset stimuleerimist enam vaja. Arvestada tuleb muu hulgas sellega, et varasemalt on olnud oluline rahaline panus Euroopa Liidult, mis tulevikus aga tõenäoliselt väheneb. Samuti on oluline silmas pidada seda, et Eesti rahvastik vananeb ning selle tõttu tugevneb tulevikus ilmselt märgatavalt surve pensioni ja haigekassa kuludele. See tähendab, et tulevikus võib riigipoolne majandusturgutus olla oluliselt vajalikum.

Samas ei arvesta praegune muudatus probleemidega, mis tulevikus tõenäoliselt aset leiavad ja on seetõttu lühinägelik ja seab ohtu pikemaajalise eelarvetasakaalu põhimõtte. Kavandatav muudatus annab just praegusele valitsusele võimaluse koostada lähiajal eelarve defitsiidiga. Järgmised valitsused peavad hakkama aga eelarve struktuurset defitsiiti vähendama ja tasakaalustama. Lisaks võib plaanitav muudatus vähendada edaspidi valitsuste motivatsiooni koostada näiteks reserve taastamiseks või suurendamiseks ülejäägiga eelarveid, kuna järgmine koosseis võib need oma poliitilistel eesmärkidel ära kasutada, muu hulgas ka ajal, kui see pole majanduse jaoks tegelikult vajalik.

Eeltoodust tulenevalt teeme ettepaneku jätta eelnõust välja säte, mis lubab viia eelarve struktuursesse defitsiiti, s.o Eelnõu § 1 punkt 2.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Koostanud: Kristina Jerjomina Kristina.Jerjomina@koda.ee 6040072